

Ivo Svetina

Danajski darovi

Prvi

Prva kaplja dežja, z njo se začne,
ker žeja je huda in suša še hujša.
Poletje se opije z nevihtnimi besedami,
razsvetlile bodo tudi nebo,
da bo ovilo otoke in gore in bogove in junake.
Ti sam ostal si, brat neurje, in pasel
ranjene ovce, mrtve koze, vso blaženo drobnico.
Oči si razprl široko, vanje se ugnezdi svetloba.

Nikdar več ne razsvetli temne ženske,
postala je, kar se ji ljubi, in ne, kar ljubil bi,
ko si bil na čelu črede: levi rog pozlačen,
desni krvav, jezik težak, da ti je visel iz gobca,
brat moj, umit z mojo solzo, nečistim draguljem.

Še preden so se prebudili delavni, premnogi,
strah in kletev je šla od njih po stezi,
dvigajoči se na dvoglavo goro, si me poljubil,
brat ženska, sladkega vonja, slečen v luč,
zvezda na čelu, pentagram onkraj neba,
požar opoldan pobeli ceste, stopnišča in grob.

Drugi

Sam, preveč sam? – s podobami umrlih,
tudi ti njihov: prikazovanja mrtvih nikdar ne poniknejo.
Mnogo prej, preden si dobila oči, jastreb spustil
jih je v gnezdo, petja še ni bilo, le gnilo meso,
zvezda je krožila izgubljena, dež je ni dosegel,
četudi je bil darilo za nevesto, pričakovanje sólo.

Romanje se začne, bosi in obuti, pred vami je
cilj, ki ga ne dosežete, saj debela ženska
je kača, ki sonči se pred vami na poti.
Oblak, ki šel naj bi z vami, romarji,
utopil se je v morski pokrajini, gozdnati,
skalnati, topeči se kot sadna kupa.

Četudi sredi puščave doživeli boste brodolom,
les ozelenel bo, palica popotna, umirajoč veslo.
Usoda? Prekletstvo? Neznanje? Vera!
Ki slepce vas je podojila, brezzobe gospodarje
bolečin in muk, nikdar dopolnjenih.

Tretji

Skoraj – zlati plamen, ki napisal ga je nekdo
drug, sem ljubil, nemočen, zasut v molka grob.
Četudi veliko bi ti lahko povedal, od tam
in od prej, bolj resnično, bolj zares, iz globin,
nad katerimi sem izgubil razum, srce vpregel kot konja.

Pred tvojimi nogami, ne da bi slutila, še manj jaz,
začel se je obred trpljenja, vonjev in rožnih gnezd.
Moje življenje, popoldan na mokri travi,
med odpadlim listjem, rožnato,
s kito kačo, ovito krog čela, noseči mesec.

Ljubosumje spremlja vojščaka, zapuščajočega
dom in nosečo ženo, otrok že ima njegov obraz,
a sosed meč trdno zapičen pred vrati tvojega doma ...
zveni ... hladna blazina za glavo, vrat in dlani.

V tvoji duši se je naselila čebela,
željna medu in cvetnega prahu, da s slino
in želom izdela smrtonosno orožje, ki usmrti oko.

Četrtri

Naselil sem se v tvoja stopala, da hodim s teboj,
ližem prah in pesek in luže in marmor,
ko vstopaš v bambusovo palačo in opice kričijo ...
Je to svatbena pesem, krik sovraštva ali zvok,
ki razpara nebo, še preden se rodi nevihta?
Rumeni zobje, smrad razpadajočega mesa,
mravlje že slavijo praznik mrtvih.

Srce hiti, puščica, sulica, teče
maratonec, da poroča o porazu,
temna kri buta ob oblake,
četudi jasnina požira svet,
reke Hindustana poplavlajo zmagovita mesta.

Nihče več se ne predaja igri, niti pesniki,
le poljub se dotakne zapuščenega otroka,
pogrezajočega se v brazdo obupa,
nekoč skoraj mater srečnih pridelovalcev opija.

.

Peti

Peti dar bi moral biti smrtni dar,
osmerolistna roža mojega življenja:
dvoje rok, grabežljivi kremplji,
stegujejo se globoko navzdol,
v korito žejne reke, bele v zimi,
zelene maja, ko se je v meni zaredila
bolečina, gnusna, gnojna, gnila.

Kokra! Reka, komaj reka, ker sinovi
so ledeni potoki, ubijajoči aprilske cvete:
petletni deček, pričakujoč razodetja mesa,
ko postane beseda brezglava pošast,
nastopajoča v dokumentarnem filmu.

Vonj po lipi, cvetoči, četudi je december,
a ni čaj, ki v otroških hlapih vre kot dim
iz koncentracijskega taborišča v nebo.

Ostani z menoj, ljubosumje,
ponos in kamen, na katerem se raztreščim.
Dozorel sem za najvišji val, za smrtonosni
ocean, sredi katerega je srce edini splav.

Šesti

Šesti? Si res ti, ko je avgust in vročina
v senci, ki jo sanjajo tamariske in žejne
lilije, odhajajoče s prizorišča ljubezni?
Vonj sredi poletja si, bučnega, hrupnega
in po olju dišečega, ker belo meso rib
umira v slastnem požirku udomačenega
ognja: ponižanega, ker kovač, Hefajst
po imenu, je poslal sporočilo Prometeju,
naj vendar stopi s stene in jastrebe položi
na žerjavico, s katere odidejo vsi pijani
in hrustljavi na svatbo zemlje in neba.

Blazino položil mi je, angel?,
pod utrujeno glavo, knjižnico,
kjer so se popisane strani slekle
in gole legle k pesnikom, prozaistom
in historikom – saj filozofija je mogoča
tudi brez besed: jezik umolkne in že je modrost.

Sedmi

Ničesar ni globlje od tvoje odsotnosti,
ničesar bolj žejnega od žeje same,
žival tiho stopa prek jase, dlaka zlata,
lisica ali rosomah, sanje o rojstvu,
ki bo obsodilo mladiča, otroka in meglico.
Kako naj opišem maternico, ko z menoj
je ugasnila, zahodno nebo nad Pontom!

Sam s seboj občujem, božanski občutek
umiranja, meso gori, sperma se razliva
med dlanmi, knjigami in sanjami.
Bruham, ejakuliram, stisnem se, grem vase,
ud v žensko, ki sem komajda še.
Eno samo razkošje sem, pošast debela,
vonj razžira sluznico, čebele so se posladkale
z menoj – še preden sem utonil, noč v polnoč.

Materina znamenja ali ozvezdja, tako blizu
kot na blazini, kjer ljubkujem svojo glavo,
mezopotamsko opeko, da povodenj je njena smrt.

Ničesar ni globlje od moje odsotnosti.

Osmi

Kdo sem, ki poskušal sem najti sledi,
za katerimi bolj pes kot pesnik
šel sem v majski noči deset let po osvoboditvi?
Nihče, rekel bi nesrečnež, zbotan z reko,
ki odnesla mu je dom. Stihotvorec, mislil bi si,
ki utaplja se v ljubosumju, zavisti morda?

Kaj iskal sem, ko oblečen kot deklica
skakal sem, kobilica, po vrtu med potonikami?
V dekliški sobi, nežni palači, bil sem okno,
skozenj videle so se Alpe in Mediteran.
Okno, izbrušeno do visoke slepote, sijaj
smrtni, temni, opojni, mrak,
v katerem raztapljajo se dobrave.

Zunaj sprehajal se je spomenik,
v ognju ujeti kamen, mrtev junak,
bronasti pesnik ali nagrobnik,
ki išče brezimnih žrtev?

Na sneženi planjavi figa krvavi,
noč neusmiljena, kolikokrat se boš
še vrnila? Med kurbami čakam nate ...

Deveti

Trpí, zelo trpí, ki ne najde poti:
oči gredo kot ovce prek pašnika,
trava zabada se v tačke in belo runo,
a smrt s tem nikakor ni odgnana,
nasprotno: vonj po gnilobi vabi muhe,
mrčes in zalego, da ranam so gnojni
ovratniki: ustnice, rdeče od poezije in karmina.

V bolečini se topijo reči,
do tega trenutka zaveznice,
sestre in ljubice, bleščéče, sijoče,
ne zvezde, a vendar visoko na nebu,
prepolno hvalnic, ki spesnile so jih
prikazni, resničnejše od poldneva,
ko senca previje in očisti vse rane.

Deseti

Zdaj pa sprašujemo se, vnuki humanistov,
zakaj meč se ni spremenil v snežno belo perut,
krožeče nad večnim oltarjem večne pomladi?
Ljubim težke verze, da neprestano tonejo
proti dnu, k leščurjem, zvezdam in klobasam.
Navzdol, srebrni potoki v črne struge,
med mrtve junake, povzdignjene na ščite.

Žito sem ugledal, ko sem bil star že pet let:
zlato klasje, venci slave žanjcem in žanjicam,
morilcem, severnjakom, spuščajočim se
k izviru srda in lepote: k studencem,
potkam, gajem in materi, ki zanosila je s sinom.